

MIK MAK

Editie 19
Zomer
2022

CLUBBLAD VOOR MIKMAKKERS

**Afval
in de ruimte**

**Wasmachine
uit elkaar**

**(Weg met) plastic
in je badkamer**

VIJF HEEL GOEDE REDENEN

Waarom je vrienden en vriendinnen ook lid van MikMak moeten worden:

- 1** Omdat jij lid bent. Duh...
- 2** Ze krijgen een gaaf starterspakket.
- 3** Ze krijgen vier keer per jaar het MikMak-clubblad.
- 4** Ze mogen gratis naar MikMak-events.
- 5** Jullie zitten gezellig in hetzelfde team!

Wil jij hier de volgende keer staan? Stuur dan je leukste foto in je MikMak-outfit én vijf vingers in de lucht naar: mikmak@oss.nl!

EN JULLIE MAKEN JE BUURT NATUURLIJK SCHONER!

Waar wacht je nog op? Ga naar www.mikmakkers.nl en meld je vrienden en vriendinnen aan. Het lidmaatschap is gratis voor kinderen van 5 t/m 12 jaar.

Clubblad voor MIKMAKKERS

MikMakkersdag komt eraan 4

Kort 5

Coen maakt video's over afval 6

Wasmachine slopen? Zo gaat dat! 8

Knutsel je eigen vlieger 10

Plastic in je badkamer (weg ermee) 10

Leuk om te doen! 12

Tandenpoetsen met... tabletjes?! 13

MikMakkers in actie 14

Vriendenboekje 16

Afval in de ruimte 18

Dit clubblad is speciaal voor alle leden van MikMak, de club voor kinderen van 5 t/m 12 jaar die de strijd aangaan met zwerfafval in hun buurt. Lid worden is gratis, kijk op www.mikmakkers.nl. De volgende uitgave verschijnt in de herfst

Redactie: Texpert • Ontwerp: Circa Twee • Drukwerk: Wihabo • Verspreiding: dePostBode
MikMak is een initiatief van de gemeente Oss • mikmak@oss.nl • tel. 14-0412

MIKMAKKERSDAG

Zet maar vast in je agenda: op zondag 2 oktober is het weer MikMakersdag! Bij Openluchttheater Hoessenbosch is dan van alles te doen: spelen in het bos, dansen met de drummende vuilnismannen, knutselen met afval... We gaan ook op zoek naar schatten én we krijgen bezoek van Alex, de superslimme zwerfafval-opruimhond. De oudere MikMakers (8+) mogen ook nog graffiti spuiten!

BEKIJK DE VIDEO VAN DE VORIGE KEER

Schoon strand

Ga je op vakantie naar het strand in Nederland? Neem dan je MikMak-outfit mee! Want ook daar kun je supernuttig werk doen. Als een echte strandjutter verzamel je zwerfafval op het strand. En als je na afloop je volle juttas inlevert, krijg je ook nog een bedankje. Meer weten? Kijk op grondstofjutters.nl.

Vaar mee met Skòn Schip

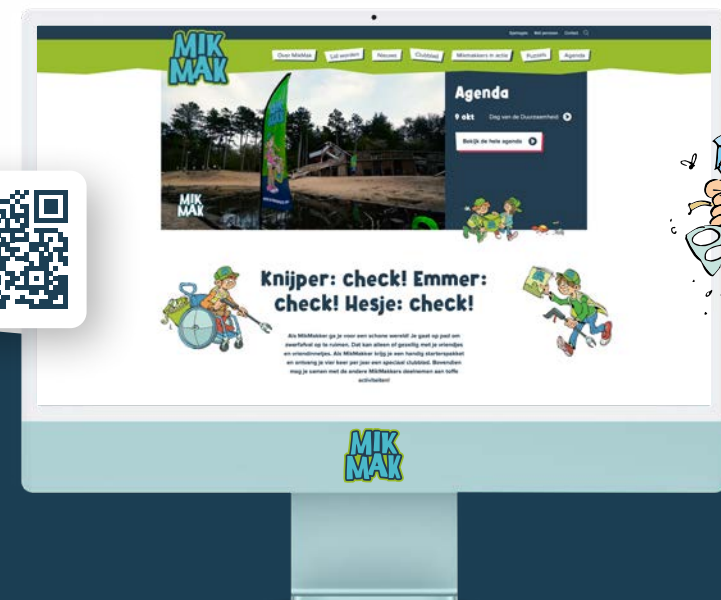
Wist je dat we in Oss een speciale boot hebben voor het opruimen van zwerfafval? Skòn Schip heet de boot. De mensen op deze boot varen op de Maas en houden het water, de oevers en de strandjes schoon. Wil jij een keertje meevaren? Dat kan misschien wel! Stuur een mail naar mikmak@oss.nl en vertel waarom jij een keer aan boord wilt. Misschien word jij uitgekozen...

BIJNA! 2.000 MikMakers

Ja, je leest het goed: er zijn al bijna 2.000 MikMakers! Maar wie wordt de officiële nummer 2.000? En krijgt er een grote MikMak-taart? Dat vertellen we je in het volgende MikMak-clubblad. Spannennnnnd!

NIEUWE WEBSITE

Heb je onze vernieuwde website al gezien? Ontdek gauw de nieuwe puzzels en spelletjes. En o ja, als je er toch bent... check ook even de agenda, want daar staan heel veel leuke dingen op!

WWW.MIKMAKERS.NL

Misschien wil je weten hoe het kan, dat Coen Razende Reporter was. Simpel: de gemeente zocht een jong iemand die filmpjes over afval wilde maken. Coen schreef een e-mail en... werd uitgekozen! We vroegen Coen hoe hij het vond om Razende Reporter te zijn.

Hoe vond je de dag?

"Keileuk! Ik heb veel gedaan en veel geleerd... Het was een van de leukste dagen uit mijn leven."

Waarvan heb je video's gemaakt?

"Bijvoorbeeld van de gemeentewerf, waar de vuilniswagens staan. We hebben gepraat met de baas en de vuilniswagens bekeken. Daarna zijn we naar het Duurzaamheidsplein gegaan. Daar scheiden ze afval, zoals ijzer en hout. Wist je dat je van oud hout weer mooie, nieuwe tafels kunt maken?"

Gaaf! Heb je nog meer voorbeelden?

"Ik heb op een skateboard gereden dat helemaal gemaakt is van doppen van plastic flesjes. Zie je: als je afval goed scheidt, kun je daar heel leuke dingen van maken!"

En toen?

"Tussen de middag hebben we in de stad een broodje gegeten. En o ja: ik heb ook nog meegevaren op de boot van Skøn Schip. Daarmee maken ze het water en de oevers van de Maas schoon."

Heb je het ook nog over MikMak gehad?

"Ja hoor! We hebben zelfs een video gemaakt met twee MikMakkers: mijn zusje Lieke en haar vriendin Zoë. We hopen dat meer mensen gaan helpen om zwerfafval op te ruimen. En natuurlijk moet iedereen zijn afval scheiden."

Is dat moeilijk, afval scheiden?

"Helemaal niet! Je doet gewoon plastic bij plastic, papier bij papier, enzovoorts. En de kartonnen pizzadoos met nog een stuk pizza erin? Scheiden! De doos bij het papier, het restje pizza bij het groenafval. Gemakkelijk toch? Gewoon even nadenken en dan... doen."

Welke tips heb je voor ons?

"Zie je afval op straat liggen? Raap het op en gooi het in de afvalbak. En als het te groot is, kun je de gemeente bellen. Dan ruimen zij het op. En de derde tip: word lid van MikMak!"

Waarom vind je afval opruimen zo belangrijk?

"Als we met zijn allen blijven vervuilen, wordt de wereld warmer en warmer. Dat is slecht voor de aarde, en voor de mensen en dieren. Iedereen in Nederland moet het weten: afval scheiden en opruimen is heel belangrijk voor het milieu."

Stel: op een dag zoeken ze nog een keer een Razende Reporter. Doe je dan weer mee?

"Ik vond het echt een geweldige dag. Dus... zeker weten!"

AFVAL SCHEIDEN? SUPER MAKKELIJK!

Coen van de Wiel is sinds kort beroemd. Of nou ja, een beetje. Want Coen was voor één dag op pad als Razende Reporter. Hij stelde allerlei vragen over afval aan volwassenen, en maakte daar filmpjes van. En het mooie is: Coen is MikMakker. Wat zijn we trots!

**BENIEUWD NAAR DE VIDEO'S?
JE VINDT ZE OP DE FACEBOOK-
PAGINA VAN DE GEMEENTE OSS
(GEMEENTE OSS) EN OP YOUTUBE.**

WAT GEBEURT ER MET JE OUDE WASMACHINE?

Je hebt thuis vast en zeker een wasmachine. Superhandig! Maar wat gebeurt er eigenlijk met oude of kapotte wasmachines? We zochten het voor je uit.

Wist je dat...

...Johan en Leon vaak GELD in de wasmachines vinden? Waarschijnlijk komt dat uit een broek of jas die in de was zat. Kassa dus!

Oude of kapotte wasmachines gaan naar het Duurzaamheidsplein van de gemeente Oss. Want ook al is je wasmachine kapot, er zitten nog veel waardevolle grondstoffen in. IJzer, beton en plastic bijvoorbeeld. En wat denk je van het glas in het deurtje van de wasmachine? Al die materialen kunnen we prima opnieuw gebruiken: recycleren dus.

In de Demontagehal halen ze wasmachines uit elkaar, maar ook wasdrogers, fietsen, meubels en nog veel meer. Zelfs oude zwembadtrapjes kunnen er naartoe!

Johan en Leon (hij staat op de foto's) werken in de Demontagehal. Zij vinden hun werk geweldig. "Het allerleukste? Je krijgt iedere dag weer andere spullen om uit elkaar te halen. Daardoor is ons werk nooit saai", vertellen ze.

Check of er bij jou thuis geld in de wasmachine zit!

Vraag of je het filter achter het vierkante klepje mag schoonmaken. Leg wel een grote handdoek neer, want er kan een restje water uit stromen.

Afvalstroom

Wasmachine op de band... en slopen maar!

Benieuwd naar hoe dat gaat, een wasmachine uit elkaar halen? We leggen het uit in vijf stappen.

1. Welkom, wasmachines!

De wasmachines komen in grote containers aan bij de Demontagehal.

2. Op de lopende band

Een heftruck zet de wasmachines op een grote lopende band.

3. Uit elkaar halen

De wasmachines worden helemaal uit elkaar gehaald. Zelfs de waterslangen en de stroomkabels gaan eruit.

4. Netjes sorteren

De medewerkers leggen alle materialen in grote bakken: soort bij soort.

5. Een nieuw leven

De materialen gaan naar andere bedrijven, die ze gebruiken om weer nieuwe producten van te maken. Van het glas van het deurtje, maken ze bijvoorbeeld nieuwe ramen!

KNUTSELEN

Je hebt nodig:

- Plastic zak
- Schaar
- Twee houten stokjes van 50 en 60 centimeter lang
- Liniaal
- Katoenen touw
- Hobbylijm
- Vliegerdraad
- Stukjes stof

Wist je dat je van plastic tasjes vliegers kunt maken? Aan de slag!

En zo maak je je vlieger:

1. Maak een letter 'T' van de stokken.
2. Draai een stuk touw strak om de stokken, precies waar ze elkaar kruisen.
3. Maak een inkeping (ongeveer 3 centimeter) aan de vier uiteindes van elke stok.
4. Span het touw door de inkepingen van de stokken en maak zo een ruitvormig frame.
5. Leg het frame op de plastic tas en teken met een potlood de buitenranden.
6. Knip de ruitvorm 5 centimeter groter uit.
7. Vouw de rand om je frame en lijm het frame stevig vast.
8. Maak de vlieglijn vast. Prik met de schaar een klein gat waar de stokken elkaar kruisen.
9. Haal een stuk touw van minstens 50 centimeter erdoor en maak dat vast aan de stok.
10. Doe hetzelfde op het bovenpunt en de twee zijpunten van je vlieger.
11. Maak je vliegertouw vast aan de vier uiteindes. Je vlieger is bijna klaar om te vliegen!
12. Versier je vlieger en maak van restjes stof een vliegertouw van minstens 2 meter lang.
13. Maak elke 30 centimeter een 'strikje' in de stof, dan blijft je vlieger beter in balans.

Vliegeren maar!

3 tips om te vliegeren

1. Ga met je rug naar de wind staan
2. Laat iemand de vlieger omhoog houden (houd het touw strak gespannen)
3. Loop achteruit, laat de vlieger los en laat het touw vieren. Daar gaat-ie!

Zonnebloem kweken

Weet je nog? Bij het vorige MikMak-clubblad zat een zakje met zonnebloemzaadjes. Heb je ze al gezaaid? We zijn benieuwd hoe het met je zonnebloem gaat. Stuur ons een foto van jezelf met je zonnebloem (naar mikmak@oss.nl) en misschien win je dan wel een mooie prijs!

Vind het zwerfafval

In deze puzzel zijn verschillende soorten zwerfafval verstopt. Vind jij ze? Streep ze door met een pen of stif. De letters die je overhoudt, vormen de oplossing! Stuur die naar mikmak@oss.nl en je maakt kans op een leuke prijs.

E	J	T	E	I	R	P	P	P	S
J	N	K	O	D	E	A	A	L	P
K	D	L	O	W	I	T	K	A	E
I	M	O	G	W	U	A	K	S	J
L	R	K	O	K	Z	T	E	T	K
B	K	H	R	S	F	B	N	I	O
A	K	U	P	L	E	A	N	C	T
L	K	I	E	K	R	K	O	Z	S
O	H	S	E	K	E	J	B	A	S
C	L	R	D	O	P	E	U	K	IJ

Oplossing:

(WEG MET) PLASTIC IN JE BADKAMER

Mensen gebruiken veel plastic, vooral om producten in te verpakken. In je eigen badkamer bijvoorbeeld, vind je meer dan genoeg voorbeelden. En dat is zonde, want plastic is slecht voor het milieu. Goed nieuws: het kán ook anders.

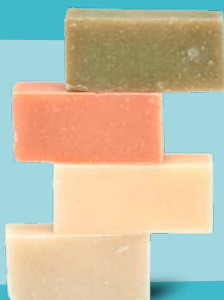

Haren wassen

Wist je dat je je fles shampoo gemakkelijk kunt vervangen door 'bars' (dat is Engels voor 'blok')? Perfecte shampoo die fantastisch schuimt, lekker ruikt en helemaal plasticvrij is (dus ook geen microplastics: heel kleine stukjes plastic).

Scheren

Oké, scheerschuim zit niet in plastic, maar in spuitbussen. Maar niet als je kiest voor 'shaving bars'! Plasticvrij en dus niet schadelijk.

Gezicht wassen

Steeds meer soorten zeep voor je gezicht zijn gemaakt van biologische producten (dat zijn producten die volgens strenge regels gemaakt zijn met respect voor de natuur). Er zitten bijvoorbeeld geen microplastics in. En ze zijn verpakt in kartonnen doosjes. Heel milieuvriendelijk!

Douche schoonmaken

Je kunt ook op een milieuvriendelijke manier je toilet of douche poetsen? Bijvoorbeeld met bamboe schoonmaakdoekjes of schuursponsjes van kokos. Ze ruiken ook nog eens heel lekker!

MikMak review:

TANDENPOETSEN MET... TABLETJES?!

Weet je wat zorgt voor veel plastic afval? Tandpasta! Iedere week verdwijnen er miljoenen lege tubes in de afvalbak. Maar dat kan anders.

Sinds kort bestaan er namelijk tandpasta tabletjes. Zonder tube, want ze zitten in een glazen flesje. En dat scheelt een berg plastic afval! Maar... hoe poetst het eigenlijk, met zo'n tabletje? MikMakker Lieke van de Wiel zocht het voor ons uit.

Smaak

"De smaak is goed. Niet te sterk, lekker pepermuntachtig."

Gevoel

"Het is net een snoepje dat je fijnkauwt. Er komt vanzelf schuim in je mond om te poetsen. Supermakkelijk."

Poetsen

"Je knoeit niet, dus na het poetsen zijn je kleren gewoon schoon."

Resultaat

"Mijn tanden voelen schoon! Ik ga zeker vaker met de tabletjes poetsen."

En dan het belangrijkste:

zijn de tabletjes een goede vervanger voor de plastic tubes? Daar is Lieke duidelijk over: "Weg met de tubes tandpasta! Dit is veel beter. Als we allemaal met tabletjes gaan poetsen, zijn we steeds dichterbij een schonere aarde."

Duidelijk verhaal, Lieke. Bedankt voor je hulp!

Uitslag

Wil je zelf poetsen met tandpasta tabletjes?

Dan heb je geluk! Bij dit MikMak-clubblad vind je een zakje met een paar tabletjes om te proberen. Laat ons gerust weten wat jij ervan vindt!

MikMakkers in actie

Roos is een echte puzzelaar.
En een dierenvriend! Haar bingokaart was
dan ook zo vol. Goed gedaan, Roos!

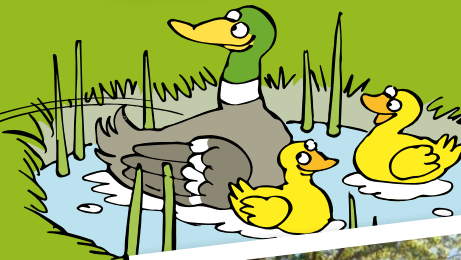
Het favoriete MikMak-moment
van Noor en Gijs uit Lith?
Lekker in het zonnetje.
Groot gelijk!

Opruimen saai? Niet voor Jelle, Wiep en
Lara (Lara staat niet op de foto). Zij maakten
de Heksje Route schoon. Met een
vuilniszak vol rommel én een oude koffer
gingen ze weer naar huis. Wat een helden!

Arthur en Jenna hebben met veel plezier de
insectenbingo gemaakt. Alles gevonden!

Amy ruimt vaak rommel op.
Ze houdt van een schone buurt om te
spelen. En ze wil niet dat dieren
afval opeten. Goed bezig, Amy!

Aniek houdt van dieren zoeken.
Geen wonder dus, dat ze haar bingokaart
al snel vol had. De vlinder was het lastigst,
Maar ook die heeft ze gespot!

Liz, Matz, Luus en Felie ruimen iedere week
op in de Koolwijk, samen met oma Maria.
En toen opa en oma verhuisden naar de
gemeente Maashorst, werden ze meteen
lid van de CleanUp Kids. Dubbel goed bezig dus!

ZWERFAFVAL OPRUIZEN
Ik ben hien op dinsdag
ben ik (ben) bij opa en oma
en dan ga ik met mijn oma
matz opa en oma afval
opruimen

Kennismaken met mikmakkers

Wie ben ik?

Naam: Jill Bens

Leeftijd: 9 jaar

Woonplaats: Berghem

Later word ik:
Bakker

Mijn grootste droom:
een wereldreis
maken

Mijn favoriete

FILM

Luca

TV-PROGRAMMA

marble
mania

BOEK

slodder vos

Daarom ben ik
MikMakker:

omdat ik
het afval
vies vind

Mijn hobby's:

dansen
buiten spelen
tekenen

Mijn lievelingsvak
op school:

rekenen
spelling en
gym

DIT EET IK HEEL GRAAG: Spinazie

EN DIT LUST IK ECHT NIET: witlof

HIER BEN IK FAN VAN: snoepjes

IK RUIM HET LIEFST SAMEN OP MET:

mijn broer

HIER HEB IK VOOR HET LAATST ODGERUIMD:

bij school

AFVAL OP STRAAT VIND IK:

niet goed voor de dier

AFVAL IN DE RUIMTE

Ruimteafval om je oren

André Kuipers is een bekende Nederlandse astronaut. Hij maakte wel eens mee dat ruimteafval vlák langs het ruimtestation scheerde waar hij toen werkte. Midden in de nacht klonk er een alarm. De astronauten moesten het ruimtestation verlaten en snel dekking zoeken in de raket. Gelukkig voor de astronauten: het ruimteafval vloog rakelings voorbij!

Mensen laat overal afval achter. Zelfs in de ruimte! Wist je dat er miljoenen stukjes ruimteafval (ruimtepuin) om de aarde zwerven? Enne, hoe erg is dat eigenlijk?

We stellen je gerust: de ruimte is enorm, dus een botsing met ruimteafval gebeurt bijna nooit. Maar áls een stukje ruimteafval iets raakt, kan dat best erg zijn. Een satelliet bijvoorbeeld, kan erdoor ontploffen. En dan heb je nóg meer ruimteafval...

Veel ruimteafval komt van satellieten die we niet meer gebruiken. Of van raketten, die onderdelen laten vallen, zodat ze lichter worden. Een groot deel van het ruimteafval verdwijnt gelukkig vanzelf. Veel oude raketonderdelen vallen namelijk naar beneden en verbranden vanzelf, al voordat ze de aarde raken.

Daarnaast werkt de mens hard om ruimteafval op te ruimen.

Een Nederlands bedrijf heeft meegebouwd aan een satelliet die ruimteafval kan afvoeren. Hoe? Door oude satellieten 'vast te pakken' en ze naar een plek te brengen waar ze ongevaarlijk zijn. Of door ze naar beneden te sturen en onderweg te laten verbranden (in de dampkring).

Meer weten over de ruimte? Check de website van Sterrenwacht Halley!

Ontwerp de ultieme MikMak-raket

Of we de ruimte ooit weer schoon krijgen? Die kans is klein. De hoogste tijd dus voor een eigen MikMak-raket, die kan helpen om ruimtepuin op te ruimen. Hoe zou die raket er volgens jou uit moeten zien? Stuur ons je ontwerp, tekening of een foto van je geknutselde raket (mikmak@oss.nl) en wie weet plaatsen we jouw idee in het volgende MikMak-clubblad!

DOE-OPDRACHT BLOEMENBINGO!

Doe je mee aan de bloemenbingo? Ga naar buiten en zoek deze fleurige zomerbloeiers! En zoals je weet zijn we dol op foto's. Opsturen maar!

Herik

Deze gele bloemetjes groeien graag in bermen.

Hortensia

Zie je niet in het wild, maar wél veel in tuinen.

Duizendblad

Vind je in weilanden en bermen.

Madeliefje

Deze schattige witte bloemetjes groeien graag in het gras.

Vergeet-mij-nietje

Vind je in het bos, op vochtige grond.

Boterbloem

Groeien in bermen, langs akkers en slootjes..

Zonnebloem

In je eigen tuin of potje natuurlijk!

Witte klaver

De bloemetjes van een klavertje vind je in bermen. (Wie weet vind je wel een klavertje vier!)

Klaproos

Groeit graag op zand, in de berm of aan de rand van akkers.